NATUURONTWIKKELINGSPROJECT STAPSTEEN 't ZWANENBROEKJE

Natuurgebied 't Zwanenbroekje

Ecologische verbindingen in de Ooijpolder

Stapsteen 't Zwanenbroekje is een particulier initiatief, ongeveer vijftien jaar geleden gestart, waarbij landbouwgronden worden omgezet in natuur. De overheid wil natuurbeheer door particulieren stimuleren. 't Zwanenbroekje is hiervan een voorbeeld. Bij de inrichting van het gebied wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke variatie passend bij het landschap, zodat zoveel mogelijk planten en dieren zich er thuis kunnen voelen. Het gebied vormt een stapsteen in de ecologische verbindingszone door de Ooijpolder tussen de stuwwal bij Ubbergen en de uiterwaarden langs de rivier de Waal. 't Zwanenbroekje werkt samen met het IVN, vereniging voor natuur- en milieueducatie, afdeling Rijk van Nijmegen.

Nieuwsbrief 18 www.zwanenbroekje.nl **maart 2013**

De vorige nieuwsbrief verscheen in oktober. In de wintertijd komt de natuur tot stilstand en bereidt zich voor op een nieuwe explosie in het voorjaar. Uit onderstaand overzicht blijkt dat de mensen rond 't Zwanenbroekje in deze periode allerminst stil hebben gezeten.

Nieuw beleid waterpeil van het Meer

Vanaf november 2012 laat het Waterschap het peil enigszins fluctueren. 's Zomers blijft het peil op gemiddeld 8.50 meter boven N.A.P. gehandhaafd. 's Winters mag het stijgen tot maximaal 8.65. Dit lijkt meer op het natuurlijke verloop van het peil en is gunstig voor de ecologie, met name van de moerasgebieden van 't Zwanenbroekje. In de Oostvaardersplassen bijvoorbeeld blijkt het wisselende waterpeil in de moerassen de vogelstand gunstig te beïnvloeden.

De veebrug, met steun van velen aangelegd, is in november officieel in gebruik genomen. De schapen, die de randzones van 't Zwanenbroekje begrazen, hebben de opening verricht en zijn aan het werk gegaan op het nieuwe, oostelijke gedeelte van 't Zwanenbroekje. Ook de runderen zijn naar Oost geleid.

Werkzaamheden

Uit het verslag IVN Praktisch Natuurbeheer - 24 november 2012 door Aleid Bouwknegt

Ondanks de dichte mist, wisten ruim 30 PN'ers stapsteen 't Zwanenbroekje weer te vinden. Bij het verzamelpunt stonden koffie en thee al klaar en werden we welkom geheten door Zwanenbroek vrijwilliger Herman. Er waren 3 keuzes voor deze ochtend: 'slopen', de meidoornhagen, of aanplanten. Het moerasgebied was het sloopgebied: elzen en wilgen zonder dralen uit de grond trekken. Bij de meidoornhagen moest weer gesnoeid & gevlochten worden en het prikkelige snoeihout per kruiwagen afvoeren naar de takkenril. En in het deel van 't Zwanenbroekje waar eerder door ons al is geholpen met de aanplant, kon weer volop worden bijgeplant. Hiervoor waren bij Landschapsbeheer Gelderland - lekker ambitieus - zo'n 600 stuks meidoorn, maar ook gelderse roos, kardinaalsmuts, sleedoorn en essen aangeschaft. Er werd nog even een korte uitleg gegeven over de juiste planttechniek (niet te diep en wortels niet geknakt) en daarna ging een deel van de PN'ers met kruiwagens op weg naar een greppel om daar de heggen uit te breiden. Anderen bleven achter bij reeds in de kleiige grond uitgegraven gaten waarin de nu nog wat ielige takken groot mogen gaan groeien; de gaten werden opgevuld met in emmers aangevoerd zand.

Jos vervolgens met het 'biologische moment': er zijn bij 't Zwanenbroekje minstens twee bevers doodgereden op de drukke verkeersweg. Van eentje is de schedel met de indrukwekkende knaagtanden te zien. Inmiddels is er langs de weg een raster geplaatst, zodat er hopelijk geen dodelijke slachtoffers meer te betreuren zullen zijn. Ook is er een nestje van een dwergmuis te zien, kunstig vastgemaakt aan een paar rietstengels. Maar er wordt gelijk betwist of dit niet het nestje van een karekiet zou kunnen zijn?

Natuurlijk wordt er na de koffie nog flink doorgewerkt, in de steeds verder optrekkende mist. Aan het begin van de middag ligt het moerasgebied er een stuk kaler bij, dus deze opdracht is volbracht. Bij de meidoornhagen zijn vele meters gemaakt (maar er blijven ook nog meters te gaan). En niet alle 600 stuks nieuwe aanplant zijn vandaag de grond ingegaan; wat er nog over is, zal voor zolang worden ingekuild.
Tijdens de afsluiting bij de pompoensoep werden de maatschappelijk stagiairs Tom en Luc bedankt voor hun inzet, want hun stage zit er nu dan op.

NL-doet

Vrijdag 15 maart deden wij weer mee aan de nationale vrijwilligersdag. Negen "masters" zetten zich in om een deel van het hoog uitgegroeide wilgenbos terug te zetten. Na afloop was er erwtensoep met roggebrood en spek.

Natuurontdekkersclub

Een groep van 20 en 16 kinderen kwam op zaterdag en zondag 23 en 24 februari helpen met planten van meidoorn en het snoeien van wilgentenen. Van de tenen werd een kleine veekering gevlochten.

Bezoekers

Op 23 februari was er een excursie voor leden van de KNNV, afdeling Nijmegen.
Twee groepen van 30 personen, leerlingen van de Pabo Den Bosch, werden rond geleid op 5 en 6 maart
Leden van de Jeugdbond voor Natuurstudie brachten een bezoek op zondag 17 maart.

Onderzoek

Studenten van de Hogere Agrarische School in Den Bosch gaan dit jaar onderzoek doen naar de vegetatie. Onderzocht wordt of de doelstelling: omvorming van bemeste weilanden naar bloemrijk grasland is gehaald. In elk perceel van 't Zwanenbroekje worden daartoe vijf onderzoekskwadranten uitgezet van 5 bij 5 meter. Criterium is dat in elke kwadrant tenminste 15 verschillende soorten planten worden aangetroffen.

Creatief met wilgenteen

Op 't Zwanenbroekje bevinden zich twee wilgengrienden. In een daarvan houden kinderen jaarlijks een zichtas open. Daardoor blijft het kerkje van Persingen zichtbaar voor wandelaars en bewoners van de Parallelweg. Wij zoeken naar mogelijkheden om met de geknipte wilgentenen ook iets moois te creëren. Aangestoken door de enthousiaste verhalen van Riet Lottin organiseerden we twee workshops met Jac de Cock. Jac is expert in het werken met tenen zowel in het klein als in het groot. Behalve vrijwilligers van 't Zwanenbroekje namen ook enkele leden van de IVN-werkgroep Jeugdeducatie deel. Jac leerde ons ook welke soorten teen geschikt zijn en hoe je de aanplant moet onderhouden.

Gelderse Werkdag

Op zaterdag 2 maart werd door Landschapsbeheer Gelderland wederom de jaarlijkse dag voor vrijwilligers georganiseerd, ditmaal in samenwerking met de werkgroep Praktisch Natuurbeheer van het IVN. Vanuit allerlei hoeken van Gelderland kwamen meer dan 170 vrijwilligers naar Ubbergen, waar de havo Notre Dame gastvrij de aula ter beschikking had gesteld. Vanuit deze plek op de overgang van de stuwwal naar de polder vertrokken de deelnemers in kleine groepen naar een werkplek of een excursie. Op 't Zwanenbroekje werden wilgen verwijderd uit het rietmoeras en meidoornhagen geplant. Er was ook een excursie door het gebied.

op weg naar een werklocatie

stand van 't Zwanenbroekje in de aula

Bestuiving

Op 't Zwanenbroekje staan ongeveer vijftien bijenkasten. Ze zijn eigendom van Roeland Segers. Behalve producent van honing is Roeland een expert wat betreft ***bestuivingstechniek*** *.Hij verhuurt of verkoopt bijenvolken aan fruittelers. Behalve met honingbijen, die een volk vormen, werkt hij nu ook met* ***solitaire bijen****.. Twee soorten metselbijen worden ingezet. In combinatie met honingbijen hebben deze dieren aanvullende eigenschappen. Op de website www.debijen.nl is veel informatie en een duidelijke uitleg te vinden. Er staan ook interessante filmpjes op.*

Bijen zijn belangrijk voor de bestuiving/voortplanting van talloze gewassen.. De stand van de bijen zowel in volken als solitair wordt wereldwijd ernstig bedreigd. Zonder bijen geen voedsel. De economische betekenis is groot. Naar verluidt vertegenwoordigen de activiteiten van één volk een economische waarde van 12.500 euro per jaar.

Van zee tot bron, knelpunten in de vismigratie

vispassage in de grote beek

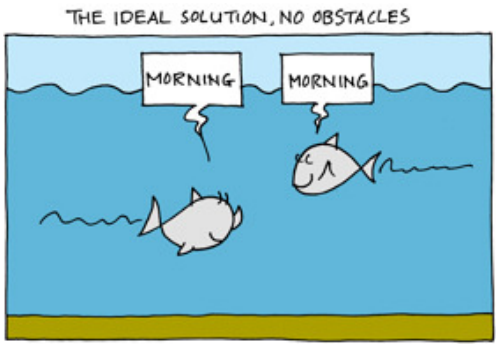

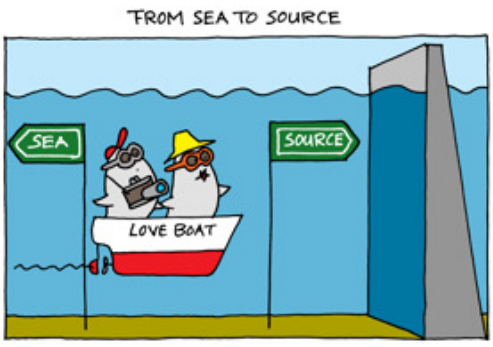

't Zwanenbroekje is onderdeel van een van een landelijk en wereldwijd natuurnetwerk. Ook voor vissen. Gemalen, stuwen en dammen vormen over de hele wereld barrières voor de trek tussen paai-, opgroei- en foerageergebied. Ook waar mensen voor hun voedsel sterk afhankelijk zijn van vis, zoals bijvoorbeeld in de Mekongdelta. In "Visionair", vakblad voor de sportvisserij, dec. 2012, wordt verhaald hoe het waterschap Hunze en Aa de knelpunten in de vismigratie tussen het wad bij

Noordpolderzijl en de bovenlopen van de beken in Drenthe onderzocht en oplossingen bedacht. Deze studie was de aanzet voor een wereldwijde gids voor herstel van vismigratieroutes; 40 projecten worden beschreven (www.fromseatosource.com).

Uitspraak

"Wij hebben geen morele opvatting over jacht, maar we willen het niet in onze gebieden omdat dieren er schuw van worden" aldus het standpunt van Chris Kalden, directeur van Staatsbosbeheer. Een opvatting waarbij 't Zwanenbroekje zich graag aansluit.

Voorjaar

Stichting Ark ontwikkelde een fraaie en complete zoekkaart naar beversporen. Vrij te downloaden. www.ark.eu/bever Leuk voor het voorjaar.

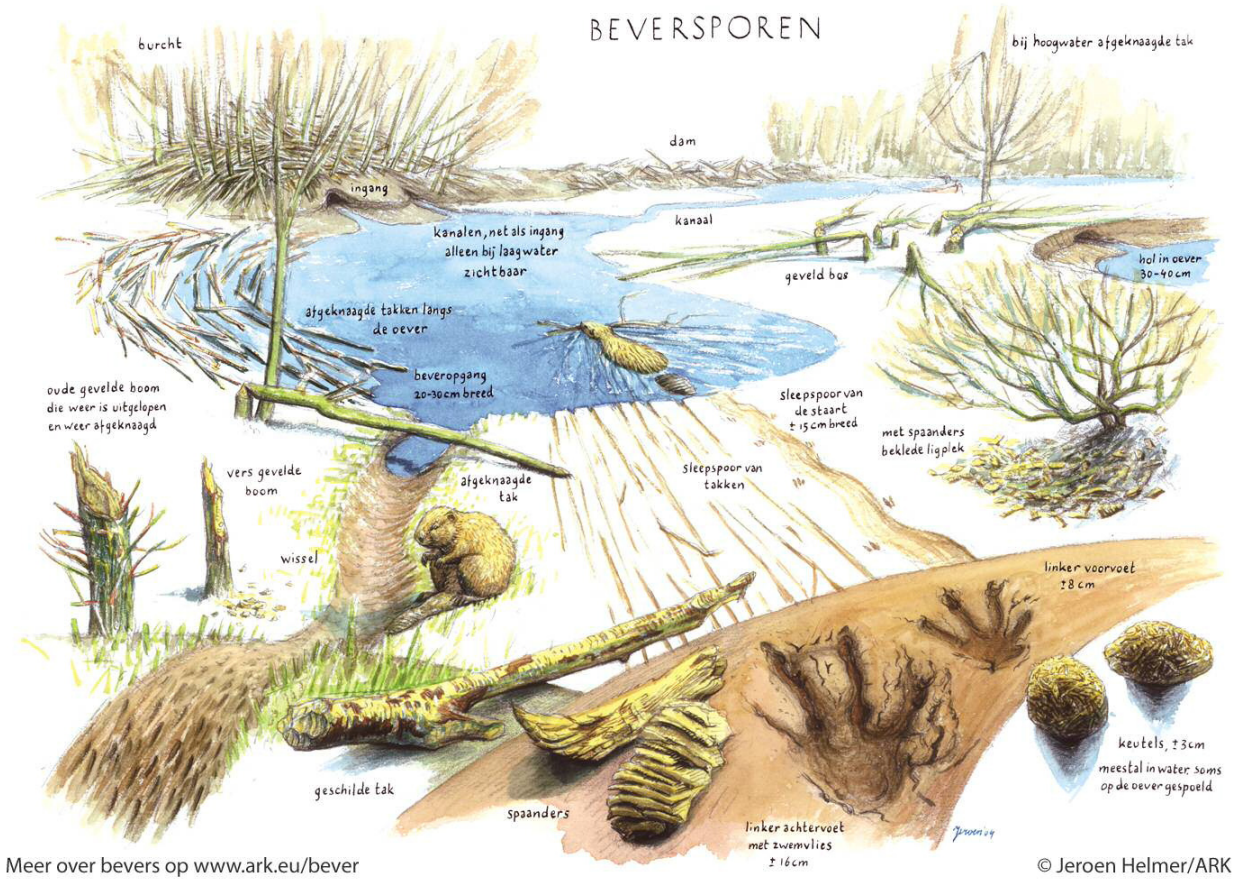

"Waarom zingen de vogels? Ik weet het niet, maar dit weet ik wel: ze kunnen het niet laten".

Met deze hem zo kenmerkende zin opende Jac. P. Thijsse het boek Vogelzang. Dit album werd door de firma Verkade postuum uitgegeven in 1965 ter gelegenheid van de viering van de 100ste geboortedag van de auteur. Het was het 20stealbum van zijn hand.

Wij wensen u een luisterrijk voorjaar toe

't Zwanenbroekje is onderdeel van een landelijk en wereldwijd natuurnetwerk

www.zwanenbroekje.nl